MALKÍSEDEK

Gn 14,17-20; Žd 5,1-10

Dnes se v Písmu setkáváme se záhadnou postavou jménem Malkísedek (Melchisedech). Ve SZ se o něm hovoří pouze 2x. V našem příběhu ze života Abrama, a pak ještě jedna zmínka v Žalmu 110. Záhadnou je tato postava proto, že o ní příliš nevíme, zjevuje se na scéně nečekaně, a právě tak o ní už více neslyšíme. Ale ještě větší záhadnost jí dodává NZ, konkrétně list Židům, který o této postavě říká: *„Je bez otce, bez matky, bez předků, jeho dny nemají počátek a jeho život je bez konce. A tak podoben Synu Božímu zůstává knězem navždy"* (Žd 7,3). V Bibli tedy kromě těch známých postav potkáváme i postavy tajemné, záhadné, těžko zařaditelné a přesto významné.

Nečekané setkání

Co nám o Malkísedekovi říká ten sz text z knihy Genesis? Je zasazen do dramatické pasáže, která je plná bojů. Čteme tam o množství králů, kteří, jak se říká, „zkřížili kordy". Celkem se srazily aliance čtyř králů proti pěti. Významná pro biblické vyprávění je tato srážka králů proto, že se do ní zamíchali i král Sodomy a král Gomory. A v Sodomě žil Abramův synovec Lot. Sodoma patřila k poraženým. A tak vítězové, jak už to bývá, pobrali kořit a zajatce, mezi jinými také Lota, a táhli pryč. Když se o tom dozvěděl Abram, rozhodl se nenechat svého synovce na pospas. Posbíral muže, které mohl, bylo jich 318, a vydal se s nimi vítězné vojsko pronásledovat. Při nočním přepadu tábora mu dal Hospodin vítězství a veškerou kořist i zajaté obyvatelstvo vydobyl zpět. A když se vrací z této výpravy zpátky, potká se s ním ta naše záhadná postava, Malkísedek.

Vlastně se tam objevily postavy dvě. V ústrety jde Abramovi i král sodomský, o jehož lidi a majetek města se jednalo. Ale najednou se k tomu přimíchá ta další postava – Malkísedek. Říká se tam o něm, že to byl král Šálemu (někteří v něm vidí místo budoucího Jeruzaléma). Šálem ovšem do těch šarvátek zapojen nebyl. Jeho se to nejspíš netýkalo. Maximálně šlo o pozorovatele toho, co se dělo kolem. Přesto tento král jde také vstříc vítěznému Abramovi. A je to zvláštní setkání. Král Malkísedek, jak se dozvídáme, byl zároveň knězem Boha Nejvyššího. Pozdější Izrael spojení „trůnu a oltáře" neznal, bylo pro něj nemyslitelné. Král a kněz měli od Pána Boha své nezaměnitelné role a úkoly, a nesměly se zaměňovat. Zde ovšem vystupuje někdo, kdo obě role spojuje v jedno. Král i kněz v jednom. A navíc to není nikdo, kdo by byl s Abramem nějak spjat. Je to úplně cizí člověk. Cizinec. Byl, je a bude, úplně mimo tu abrahamovskou linii.

Kněz Boha Nejvyššího

Malkísedek byl cizinec. A přesto to byl také kněz Boha Nejvyššího. Byl tedy Abramovi duchovně velmi blízký. Jméno Nejvyšší (heb. Eljón) se v Bibli prý objevuje 29x a vztahuje na Hospodina. A tak tu máme postavu zcela mimo jakoukoli spojitost s Abramem, která ale také vyznává jednoho Boha Nejvyššího, kterému patří nebe i země. Bible zná několik takových „cizinců", kteří se ukázali být duchovně blízcí Božímu lidu. Např. Mojžíšův tchán Jitro, midjánský kněz, žehná Hospodinu za to, že vysvobodil Mojžíšův národ z egyptského otroctví, a který díky tomu poznal, že Hospodin je větší než všichni bohové (Ex 18,10-11). Nebo můžeme zmínit ty, kteří vyháněli démony ve jménu Ježíšově a přitom s Ježíšem a jeho učedníky nebyli v žádném kontaktu. Učedníky to pohoršovalo: *„Ježíš však řekl: 'Nebraňte mu! Žádný, kdo učiní mocný čin v mém jménu, nemůže mi hned na to zlořečit. Kdo není proti nám, je pro nás. Kdokoli vám podá číši vody, protože jste Kristovi, amen, pravím vám, nepřijde o svou odměnu'."* (Mk 9,38-41). Jak může někdo, kdo „s námi nechodil", kdo k nám nepatří, chtít konat mocné činy v Ježíšově jménu? Kdo to vůbec je? Jak se opovažuje? Ježíš je tu ale velkorysý. A má vlastně dosti minimalistické požadavky: Kdo není proti nám, je pro nás. Co vy víte, jak to s takovým člověkem je? To, že přesně nezapadá do vašeho pohledu, ještě neznamená, že by byl mimo dosah Božího království. Nebraňte mu. Nebo si můžeme připomenout všechny ty bohabojné pohany, mezi nimiž byl i římský setník Kornélius. Když k němu byl poslán apoštol Petr, řekl: *„Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé"* (Sk 10,34). Tedy zjevně nejen v Izraeli, ale i v jiných (pohanských) národech se nacházeli ti, kdo podobně jako Malkísedek věřili Bohu Nejvyššímu a činili to, co je spravedlivé. Nebo jiný římský setník, který miloval židovský národ a vystavěl na jednom místě i synagogu. Projevil takovou víru v Ježíše, jakou Ježíš sám neviděl v celém Izraeli (Lk 7,2-10). Jsou to slova naděje, že Boží otisky, Boží stopy mohou být rozesety různě, i tam, kde bychom to nečekali. Tedy i mimo kontury církve. Malkísedek byl mimo kontury abrahámovské tradice, a přece ctil Boha Nejvyššího.

Požehnání

A tento zvláštní král a kněz Boha Nejvyššího přichází, aby požehnal Abramovi: *„Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky."* (v. 19-20). Do Abramova boje za záchranu Lota a ostatních zajatců tak výrazně vstupuje i duchovní rozměr. Z naprosto nečekané strany k Abramovi promlouvá Pán Bůh. Skrze zvláštní, těžko uchopitelnou postavu cizince Malkísedeka,

Pán Bůh ujišťuje svého služebníka Abrama o své přízni: Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu. Abramovi se dostává nového ujištění, že Bůh je s ním. Ale pozornost se nesoustředí toliko na toho Božího požehnaného – Abrama. Ale zejména na Boha samého: Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, který dal Abramovi vítězství. Je to po proběhlém boji o záchranu lidí duchovní zastavení a posilnění na cestě. Je to povzbudivý prvek, když takto nadějně vstoupí Bůh do našich lidských zápasů. A nemusí jít zrovna o válku. Každý přece vedeme všelijaké zápasy v životě. Nemoc, neúspěch, nejistota, vlastní hříšnost, nebo zápas za rodinu, za děti, za manželství, zápas o službu lidem. Vedeme různé zápasy na různých frontách. A ty zápasy vyčerpávají. Někdy jsou vítězné, jako v případě Abramově, jindy vítězné nejsou. Procházíme úspěchy, ale i pokořujícími neúspěchy. Jak je nadějné, když do našich zápasů vstoupí Boží slovo, ujištění o Boží lásce a blízkosti. Když jsme ujištěni, že naše lidské zápasy nejsou jen o nás, o našich schopnostech, umění, znalostech, síle a vytrvalosti – ale že Bůh je v našich zápasech s námi. Abram musel sebrat odvahu, zorganizovat velice rychle bojovou výpravu, musel se vrhnout do boje s nejistým výsledkem. 318 mužů proti vítěznému vojsku! Bylo to navenek tedy hodně o Abramovi. Jako by všechno záviselo jen na něm, na jeho odvaze, vůdčích schopnostech a rozhodnosti. Ale Malkísedek mu zprostředkuje ještě duchovní pohled na věc, že to celé nebylo jen o něm. Bůh Nejvyšší mu vydal jeho nepřátele do rukou! Víme jen málo o tom, co Abram prožíval, když se rozhodoval pronásledovat cizácké vojsko. Čteme pouze o tom, že když dozvěděl o útoku nepřátel a zajetí Lota, neváhal, sebral muže a vytáhl. Byla to asi velice rychlá spontánní reakce, nad kterou se možná moc duchovně nerozmýšlel. Synovec Lot je prostě v nebezpečí, samozřejmě mu vytáhnu na pomoc. Ale Malkísedek mu dává svým požehnáním uvidět, že Bůh byl v tom všem zápase s ním, že nebyl sám, i když to tak možná vypadalo, že je to všechno jenom a pouze na něm.

Myslím, že také my moc potřebujeme takové Malkísedeky, kteří nám pomohou vidět naše životní zápasy a boje v ještě hlubší a širší perspektivě, kteří se s námi pomodlí, kteří nás povzbudí Božím slovem, kteří nás ujistí o Boží blízkosti, kteří nám budou vyprošovat Boží požehnání. To je velká pomoc, protože se nám může zdát, že jsme ve svých zápasech docela sami, že je to všechno jen a jen na nás to unést a zvládnout. Jistě to z nás Pán Bůh nesnímá. Skutečně to tak je, že jsme to my, kdo jsme postaveni v životě do různých situací a máme v nich obstát. A přece to není jen na nás. A naše síly a schopnosti nejsou ani rozhodující. Jsou potřebné, máme je nasadit a využít, ale nejsou rozhodující. Abram zorganizoval malé vojsko a bojoval s ním, ale Bůh Nejvyšší mu vydal nepřátele do rukou. Bez toho by mohl Abram organizovat a bojovat sebevíc a nic by nezmohl. O Bohu v tom Abramově boji nebyla dosud vůbec zmínka, ale Malkísedek na tento neviditelný, ale přece zásadní rozměr poukázal. Kdosi to vyjádřil tak, že ve svých zápasech a snaženích máme napnout síly a um tak, jako by vše záviselo pouze na nás, ovšem věřit a spoléhat máme tak, jako by všechno záviselo jen a pouze na Pánu Bohu.

Král Šálemu a král Sodomy

Oč jiné to bylo setkání než setkání s králem sodomským. Jak jsme si řekli dva vyšli naproti Abramovi: Malkísedek, král Šálemu, a král Sodomy. Král Sodomy, který měl mnohem více důvodů Abramovi žehnat než Malkísedek, vždyť o jeho lid šlo, nemá pro Abrama nic jiného než výzvu: *„Dej mi lidi, a jmění si nech"* (v. 21). Nestojí mu ani za slova vděčnosti. Vyjevuje se zde „sodomská nátura". Abram to odmítá. Ze Sodomy, z toho nechvalně proslaveného města plného hříchu, nechce mít nic. Jen podíl pro muže, kteří šli s ním. Za ně mluvit nemůže. Ale sám nechce nic. Tak jak rozdílné světy – král Šálemu a král Sodomy. Jeden přináší Boží požehnání, druhý jedná zdá se pouze věcně, materialisticky. Smýšlení Boží a smýšlení světa. Abram je zde více Šálemovec než Sodomita. Touží po Božím požehnání a je za ně vděčný, což naznačuje i to, že věnoval desetinu kořisti králi a knězi Malkísedekovi. Se Sodomou nechce mít společného nic, nechce Sodomě vděčit byť jen za část kořisti. Všechno si to vezmi zpět. Toužil po požehnání od Boha, ne po výhodách, které nabízí zkažený svět. Upřednostnil věci Božího království před mamonem tohoto světa. Abram se jistě nebránil ani hmotnému požehnání, pokud pocházelo od Hospodina. Bible o něm říká, že to byl zámožný člověk s množstvím stád a služebnictva. Ale uměl rozlišovat. Nehnal se za hmotnými výhodami za každou cenu. Pokud něco pochází ze Sodomy, nechce s tím nic mít. V tom dokázal Abraham zvítězit podruhé. Nejprve zvítězil nad nepřáteli, nyní zvítězil i sám nad sebou. To druhé bývá někdy těžší. Možná ne vždy dokážeme zvolit tu správnou stranu. Boží pomoc je ale věrná a trpělivá, proto nám nepomáhá pouze v tom, abychom se rozhodovali správně. Pomáhá nám i v tom, že i když se ze slabosti či svéhlavosti přece rozhodneme špatně, nenechává nás utopit se. Volá nás zpět k sobě z cesty Sodomy na cestu Šálemu – pokoje. Tuto cestu nám v Kristu stále otevírá. Kéž vždy slyšíme a přijímáme toto volání, volání ze smrti do života.

Neděle 5.8.2018, Sbor CB Praha 3, M. Žemlička